

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แผนการทดลอง
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพ่อขุนด่าน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย ตำบลด่านมะขามเตี้ย อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกสุ่มอย่างง่ายจากประชากร จำนวน 1 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการละคร จำนวน 24 แผน
2. คู่มือและแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มี 3 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่วในการคิด และความยืดหยุ่นในการคิด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการละคร ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการละคร หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สารนาฏศิลป์ ละครสร้างสรรค์ และการละครสำหรับเด็กและเยาวชน

1.2 ศึกษาการเดินทางแบบท่าทางธรรมชาติ และการเคลื่อนไหวของร่างกาย

1.3 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการละคร ดังนี้

1.3.1 การแสดงท่าทางประกอบเพลง จำนวน 4 เพลง ดังนี้ เพลงลมเพลงพัด , เพลงนกน้อย, เพลงเรามาโรงเรียนและเพลงอยากเป็นอะไรดี

1.3.2 การเล่าเรื่องจากภาพนิทานและสมุดภาพนิทาน

1.3.3 การแสดงบทบาทสมมุติประกอบการเล่านิทาน

1.4 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการละคร จำนวน 24 แผน โดยประกอบด้วย ชุดการจัดกิจกรรมการละครจำนวน 8 ชุด ดังนี้ วันนี้นั้นทำอะไร ท่าทางสื่อความหมาย เรียนรู้ภาษาท่าไม้เล่าสู่กันฟัง นิทานพาเพลิน หนูน้อยนักเล่านิทาน นักแสดงตัวน้อย และหนูน้อยนักคิด

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการละคร เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ก.) ตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ สื่อ การวัดและประเมินผล เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงท่าทางประกอบเพลง การเล่าเรื่อง และการแสดงบทบาทสมมุติ และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยให้การหาค่า IOC และได้ค่า IOC เท่ากับ 1 (ภาคผนวก ง.)

1.6 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการละคร ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแผนการจัดกิจกรรมการละครไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านท่าแซะ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการจัดกิจกรรมการละคร แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

2.2 นำข้อมูลที่ได้ในข้อ 2.1 มาสร้างเป็นแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่วในการคิด และความยืดหยุ่นในการคิด

2.3 นำแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุมพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ โดยให้การหาค่า IOC และหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1 (ภาคผนวก ง.) และได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.562

2.4 นำแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านท่าแย้ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการวิจัยแบบ One- Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 249) โดยมีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

ก่อนการทดลอง	ทดลอง	หลังการทดลอง
O ₁	X (ตัวแปรอิสระ)	O ₂

O₁ แทน การสังเกตก่อนการทดลอง ในที่นี้ คือการสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองใช้กิจกรรมการละคร

X แทน กิจกรรมการละคร

O₂ แทน การสังเกตหลังการทดลอง ในที่นี้ คือการสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองใช้กิจกรรมการละคร

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

1. พบผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อชี้แจงพร้อมอธิบายจุดประสงค์และรูปแบบการวิจัย
2. พบครูประจำชั้น เพื่อชี้แจงถึงรูปแบบของงานวิจัย พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการลงมือปฏิบัติการทดลอง
3. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 สัปดาห์
4. นำแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ไปทำการสังเกตเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนทำการทดลอง
5. ดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมการละคร เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยแบ่งเป็น การแสดงท่าทางประกอบเพลง สัปดาห์ที่ 1 – 3 การเล่าเรื่อง สัปดาห์ที่ 4 – 6 และการแสดงบทบาทสมมติ สัปดาห์ที่ 7 – 8 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดง วัน เวลา และการจัดกิจกรรมการละคร

สัปดาห์ที่	วัน	หัวเรื่อง	กิจกรรมการละคร
1 วันนี้ ฉันทำ อะไร	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	การเคลื่อนไหว ของร่างกาย วงกลมอารมณ์ ลมพัด	1. ครูให้เด็กทำท่าทางโดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายประกอบจังหวะ 2. ครูให้เด็กเดินรอบวงกลมของอารมณ์ตามเสียงเพลง ถ้าเพลงหยุดให้ทำตามอารมณ์นั้น ๆ 3. ครูให้เด็กร้องเพลงพร้อมทำท่าทางประกอบ และคิดคำต่อเติมเนื้อเพลงในช่วงท้าย
2 ท่าทาง สื่อ ความ หมาย	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	นกน้อยคล้อยบิน เรามาโรงเรียน อยากเป็นอะไรดี	1. ครูให้เด็กแสดงท่าทางประกอบเพลง “ฉันอยากเป็นนก” และเพลง “นกน้อย” 2. ครูให้เด็กแสดงท่าทางประกอบเพลง “เรามาโรงเรียน” และเพลง “ลมพัด” 3. ครูให้เด็กแสดงท่าทางประกอบเพลง “อยากเป็นอะไรดี”

ตารางที่ 2 แสดง วัน เวลา และการจัดกิจกรรมการละคร (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วัน	หัวเรื่อง	กิจกรรมการละคร
3 เรียนรู้ ภาษา ท่าไม้	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	นักแสดงจำเป็น ฉันคือใคร ทายซิฉันทำอะไร	1. ครูให้เด็กเดินวิ่ง และทำท่าทางประกอบเพลงตาม จังหวะต่าง ๆ ตามใจชอบ 2. ครูให้เด็กทายปัญหาปริศนาคำทาย “ฉันคือใคร” 3. ครูให้เด็กแสดงท่าไม้
4 เล่าสู่ กันฟัง	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ครอบครัวของฉัน สัตว์เลี้ยงแสน โปรด คนเก่งของฉัน	1. ครูให้เด็กเล่าเรื่องครอบครัวของตัวเองให้เพื่อน ๆ ฟัง 2. ครูให้เด็ก ๆ เล่าเรื่องสัตว์เลี้ยงที่ตัวเองชอบให้เพื่อน ๆ ฟัง 3. ครูพูดถึงบุคคลอาชีพต่าง ๆ แล้วให้เด็ก ๆ ออกมาเล่า ถึงบุคคลในอาชีพที่ตนชอบ
5 นิทาน พาเพลิน	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	นิทานแสนสนุก ช่วยฉันทีนะ ร่วมด้วยช่วยกัน	1. ครูให้เด็กเล่าเรื่องโดยครูเปิดฉากให้เด็กเล่าต่อเติม จากครู 2. ครูเล่าเรื่องไม่จบแล้วให้เด็กต่อเติมตามความคิดของ เด็กเอง 3. ครูให้เด็กนั่งล้อมเป็นวงกลมแล้วให้เด็กเล่าเรื่อง ต่อ ๆ กัน
6 หนูน้อย นักเล่า นิทาน	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ภาพมหัศจรรย์ แต่งเติม เสริมสร้าง เก่งจริงนะ	1. ครูให้เด็กเล่าเรื่องภาพนิทานที่ครูเตรียมไว้ 2. ครูให้เด็กเล่าเรื่องจากสมุดภาพนิทาน 3. ครูให้เด็กเล่าเรื่องโดยสวมบทบาทเป็นตัวละคร ในเรื่อง
7 นักแสดง ตัวน้อย	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	หนูทำได้ หนูน้อยช่างฝัน ทายซิฉันทำอะไร	1. ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติจากสถานการณ์ที่ครู กำหนด 2. แสดงบทบาทสมมุติโดยให้เด็กกำหนดสถานการณ์ ด้วยตนเอง 3. ครูให้เด็กทายปริศนาจากสถานการณ์ ที่ครูเตรียมไว้

สัปดาห์ที่	วัน	หัวข้อ	กิจกรรมการละคร
8 หนูน้อย นักคิด	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	กระต่ายกับเต่า หนูน้อยนัก สร้างสรรค์ รวมพลคน นักแสดง	1. ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติ จากนิทานที่ครูเล่า 2. ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติ จากนิทานที่เด็ก ๆ แต่ง ขึ้นมาเอง 3. ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมุติ จากอุปกรณ์ที่ครู เตรียมไว้ให้

6. ใช้แบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หลังการทดลอง การจัดกิจกรรม
การละคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ก่อนทำการทดลองนำแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ไปสังเกตเด็ก
ปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 22 คน
2. ดำเนินการทดลองทั้ง 8 สัปดาห์ ตามที่กำหนดไว้ในตาราง ที่ 2 โดยผู้วิจัยทำการ
ทดลองเอง
3. ใช้แบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ไปสังเกตเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 22 คน หลังจากที่ได้ทดลองใช้กิจกรรมการละคร
4. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
โดยใช้สูตรครุฑชนิค่าความสอดคล้อง IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
และแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นในแต่ละข้อของ

ผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 170 – 172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

n แทน จำนวนกิจกรรมการละคร

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของความคิดสร้างสรรค์แต่ละด้าน

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของความคิดสร้างสรรค์

2. ใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการบรรยายคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กิจกรรมการละครในการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) คือ t-dependent samples ในการทดสอบสมมุติฐานที่ว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t
	D	แทน	ความแตกต่างของคู่คะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนนักเรียน